

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

4. Ставки за кредитами для малого бізнесу знизилися на чверть. *UNN* : веб-сайт. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1896000-stavki-za-kreditami-dlya-malogo-biznesu-znizilisya-na-chvert-danilishin> (дата звернення: 01.11.2020).

5. Проблеми малого та середнього бізнесу: погляд експерта. *EconomistUA* : веб-сайт. URL: <https://economistua.com/problemi-malogo-ta-serednogo-biznesu-poglyad-eksperta/> (дата звернення: 01.11.2020).

6. Інвестиції в основний капітал малих та середніх підприємств. *Державна служба статистики України* : веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ioz.htm (дата звернення: 01.11.2020).

7. Вартість кредитів (без урахування овердрафту). *Статистична звітність банків України* : веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/files/Procentlastb_KR.xls (дата звернення: 02.11.2020).

8. Кредитні новації уряду не розраховані на малий бізнес. *Економічна правда* : веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/10/26/666608/> (дата звернення: 02.11.2020).

АНАЛІЗ САНАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Телятник М. Ю.

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Полтавський державний аграрний університет

Науковий керівник: Єгорова О. В., к. е. н., доцент

В умовах економічної ситуації в Україні, що характеризується нестабільністю політичних, економічних, правових та соціальних чинників, система управління процесами фінансового оздоровлення банківських установ потребує особливої уваги. Банки є дуже вразливими для банкрутства, адже за великої кількості кредиторів і боржників банку вкрай важко терміново консолідувати ліквідні активи для погашення заборгованості, яка виникла перед кредиторами. Унаслідок цього процес погіршення фінансового стану кредитної установи, якщо він розпочався, протікає значно швидше, ніж у промислових або торгових підприємств, і практично невідворотний. Саме тому процес запобігання банкрутству банківських установ мають важливе теоретичне та практичне значення.

Багато науковців присвятили свої праці теоретичним дослідженням, практичним розробкам та аналізу санації банківських установ, наприклад: Дзюблюк О., Костирко Л., Кочетков В., Омельченко О., Синки Д., Турко Р. та багато інших.

Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» фінансове оздоровлення банку – це відновлення платоспроможності банку та

приведення фінансових показників його діяльності у відповідність із вимогами Національного Банку України [3].

У разі, якщо комерційний банк перебуває у кризі, яка загрожує подальшому його існуванню, то він може бути переведений на режим фінансового оздоровлення з ініціативи НБУ. Це складний процес і не кожний захід щодо фінансового оздоровлення призводить до позитивних результатів, тому Національний банк України в разі недостатності застосованих заходів може наполягати на обов'язковій реорганізації та призначити тимчасову адміністрацію [1, с. 196]. Коли багато банків мають значні труднощі або знаходяться на етапі глибокої кризи проводяться комплексні заходи з пошуку та впровадження в практику таких форм та методів управління, використання яких дозволили б банківським установам не доводити справу до кризового стану [3].

Головні причини, які призводять до банкрутства банків можна поділити на зовнішні (які не залежать від керівництва установи та її акціонерів) та внутрішні, (які спричинені чинниками, що існують у середині установи) (табл. 1)

Таблиця 1

Причини банкрутства банківських установ

Зовнішні причини:	Внутрішні причини:
<ul style="list-style-type: none"> – призупинення темпів зростання та нестабільність загальносвітової і внутрішньої економік; – масове вилучення вкладів; – втрата довіри до банку, наприклад, від неправильного керівництва; – загальноекономічна ситуація, коли відбуваються масові паніки серед вкладників банківських установ; – рейдерські атаки, спрямовані на знецінення активів банку, та в подальшому призводять до їх можливого продажу, або ліквідації. 	<ul style="list-style-type: none"> – недотримання законодавства, особливо в частині підтримання необхідного рівня всіх показників; – обман органів влади, який викликаний приховуванням інформації від контролюючих суб'єктів про справжній стан з платоспроможністю фінансової установи; – некомпетентне керівництво, що залежить від рівня корпоративної культури установи; – спекуляція; – недоліки внутрішньобанківської системи, яка безпосередньо залежить від проведеної політики всередині установи.

Джерело: [2]

Фінансове оздоровлення, зазвичай, ґрунтується на наступних стратегіях, які наведені в табл. 2.

В Україні, для запобігання банкрутству або втрати платоспроможності здійснюється фінансове оздоровлення банків у вигляді [2]: фінансова допомога від акціонерів (учасників) банку, НБУ або інших осіб; зміна структури активів і пасивів банку: продаж частини активів, поліпшення якості кредитного портфеля, збільшення власних коштів, інше; удосконалення організаційної структури й управління банком. Важливу роль відіграють такі заходи, як удосконалення менеджменту, методів аналізу і контролю, запровадження системи внутрішнього аудиту, планування і прогнозування діяльності, а саме

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

розробка оптимальної структури балансу комерційного банку. Окрім того, у контексті підтримки банківських установ важливе значення має політика рефінансування. З початком кризи НБУ розширює доступ до рефінансування шляхом зниження облікової ставки, спрощення процедури отримання кредитів рефінансування, збільшення строків надання коштів банкам тощо.

Таблиця 2

Стратегії фінансового оздоровлення банківських установ

Види стратегії:	Особливості:
Наступальна стратегія	передбачає активні дії: модернізацію обладнання, запровадження нових технологій, ефективного маркетингу, підвищення цін, пошук нових ринків збуту продукції, розробку та втілення прогресивної стратегічної концепції контролінгу
Стратегія делегування повноважень	передбачає делегування проблем третім особам: власникам, кредиторам, державі. За цією стратегією підприємство прагне отримати додаткові фінансові ресурси завдяки збільшенню статутного фонду, одержанню державних гарантій, сподівається на участь кредиторів у своїй санації, а також добивається захисту у рамках політики протекціонізму
Стратегія компромісів та консенсусів	полягає у наступному: – стратегія компромісу передбачає альянс між кількома учасниками ринку з метою блокування дій сильного конкурента; – стратегія консенсусу спрямована на злиття двох установ в одне з метою взаємодоповнення сильних та подолання слабких сторін партнерів
Захисна стратегія	передбачає різке скорочення витрат, закриття окремих підрозділів, розпродаж обладнання, звільнення персоналу, скорочення окремих частин ринкового сегменту

Джерело: [2]

Під час процедури фінансово оздоровлення НБУ забороняє банкам наступне [3]: залучати вклади фізичних осіб, відкривати нові депозитні рахунки та поповнювати діючі; розширювати коло фізичних і юридичних осіб – клієнтів банку з обслуговування їх операцій на ринку цінних паперів, у тому числі пов'язаних з веденням рахунків депозитарного обліку; придбавати корпоративні права інших юридичних осіб; надавати гарантії, поручительства, бланкові та пільгові кредити; виконувати нові довірчі операції за дорученням клієнтів на період фінансового оздоровлення; безпосередній зв'язок з регіональними розрахунковими палатами для здійснення міжбанківських розрахунків.

Отже, процес попередження банкрутства і фінансової санації банків є надзвичайно важливим, оскільки дозволяє зупинити хвилю кризових явищ економіки країни та світу. Важлива роль у вирішенні проблем відновлення платоспроможності належить державі, яка суттєво впливає не тільки на фінансовий стан конкретних суб'єктів, але й на економічну безпеку країни в цілому. Тому головним завданням Національного банку будь-якої країни є недопущення банкрутства та ліквідації банків і будь-яким можливим способом

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*

досягнення його оздоровлення. Окрім того необхідно удосконалювати нормативно-правове регулювання процесів фінансового оздоровлення банківських установ та посилювати контроль за механізмом його проведення.

Список використаних джерел

1. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України : стратегія та механізми забезпечення : монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук [за ред. Т. Г. Васильціва]. Львів : ЛКА, 2012. 386 с.

2. Лук'яненко Л., Кабай В. Особливості санаційних процесів у банківській системі України в умовах глобалізації. *Наука*. 2013 р. № 9-10. С. 11-16. URL: <http://securities.usmdi.org/PDF/771.pdf> (дата звернення 15.11.20 р.).

3. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 15.11.20 р.).

КОРПОРАТИЗАЦІЯ ТА КОНСОЛІДАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

Ткачук Н. М.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та
страхування

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Консолідаційні процеси в банківському секторі є однією з тенденцій сучасного розвитку банків, що багато в чому визначають співвідношення конкурентних сил на фінансовому ринку, а відтак, і конкурентоспроможність його суб'єктів. Виходячи з цього, консолідація повинна бути результативною й призводити до нового рівня розвитку банку, особливо, якщо це стосується стратегічно значущих галузей економіки, до яких належить і банківський сектор.

Консолідація банків тісно пов'язана з ринковою корпоратизацією банківського сектору, яка передбачає якісні перетворення структури власності банків, посилення конкуренції, підвищення конкурентоспроможності, що, в свою чергу, знижує рівень кредитних ризиків, підвищує рівень інвестиційної привабливості та стійкості банківського бізнесу як конкурентних і довгострокових детермінант розвитку банківської системи та економічного зростання країни в цілому.

В сучасному світі саме корпоративний бізнес, що представлений великими компаніями та фінансовими об'єднаннями, чинить серйозний вплив на розвиток світової економіки. Сутність корпоративного бізнесу полягає у фінансовій могутності, завдяки чому корпорації успішно функціонують в умовах економічної кризи й створюють серйозну конкуренцію іншим суб'єктам ринкових відносин.